

En Hayırlı Azık!

TAKVA

● Nur Keleş

21. ÜNİTE İMAN

KAVRAM AÇIKLAMASI / En Hayırlı Azık! Takva	71
ESMÂÜ'L-HÜSNÂ / el-Cebbar - el-Mütekebbir	73
DİLİMİZDEKİ DUALAR / Tek kelimelik bir lügat, "Eyvallah"	75
BİLİM / Tatilde Mars'a Gidiyoruz!	77
YILDIZ SAHABİLER / Hz. Osman (r.a.) Zinnûreyn	79

Selam olsun hepinize. Seyyah olup bu âlemde dolaşan, dolaşırken de bilinçli veya bilinçsiz asıl vatanını arayan 'garip yolcu'nun en değerli azığı nedir bilir misiniz? Bazen bir zırh olup onu her türlü beladan, tehlikeden, haramdan ve yasaktan koruyan, bazen bir rehber olup onu iyiye, doğruya ve güzele yönelten, sabrı, tevekkülü, kanaati, şükrü, gayreti, cömertliği, adaleti, merhameti, sevgiyi... Hâsılı bütün hayırları içinde barındıran bu güç nedir sahi?

Kur'an kavramlarının özü... Peygamberlerin duası... Sevgili peygamberimizin şöyle dua ettiğini, kıymetli sahabisi Abdullah ibn Mesud'dan öğreniyoruz: "*Allah'ım senden hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği isterim.*" (Müslim, Zikr, 72) Sen olmasan ne yapardık Efendim, Peygamberim! Senden öğreniyoruz bütün güzellikleri... Sana sonsuz salat ve selam olsun!

Hidayet, takva, iffet ve gönül zenginliği Allah'tan istenecek en değerli nimetler demek ki... Bizim bu yazımızda dikkat çekmeye çalıştığımız azık bunlardan hangisi acaba? 'Takva' elbette. Öyle değil mi?

Takva Nedir? Deyince hepimiz bir şeyler söyleyebiliriz herhalde. Ama önemli olan takvanın inceliklerini bilmek ve daha da önemlisi içselleştirebilmektir. Ne dersiniz? Galiba biz takvayı tek taraflı tanıyoruz. Takva, genellikle sabahlara kadar namaz kılmak, nafile oruçlar tutmak, dünya işlerini bir kenara bırakıp uzlete çekilmek gibi anlaşılıyor. Bunlar takvayı besleyen havzalıdır.

Takva, Kur'an'da ve Sünnette çok daha zengin manalara gelmektedir. Her şeyden

önce bir farkındalıktır takva. Meşhur tanımına göre "Allah'tan korkmak ve Allah'tan sakınmak" olarak bilinse de takva, aslında inancın aksiyona dönüşmüş halidir. Takvada durağanlık yoktur. Her an dinamizm vardır, hareket vardır. Bu nedenle bazı Kur'an yorumcuları takvayı, "sorumluluk bilinciyle hareket etmek" olarak açıklamıştır. Bu açıklama insan fitratına daha uygun görünmektedir. Zira sakınmak, korkmak gibi duygular yaratana ilişkilerimizde bizi bilinç düzeyine götürmek için yeterli olmamaktadır. Oysa sorumluluk duygusu, sakınma ve korkmayı da içine alarak bizim yapıp yapmayacaklarımızı da düzenlemekte, bir bilinç oluşturmaktadır.

Akıl sahibi insanın takva çerçevesinde sorumlulukları vardır. Takva, kişinin kendisiyle olduğu kadar, Yaraticısıyla ve çevresiyle ilişkilerinde ortaya çıkmalıdır. Evet insan, herkesten önce **kendine karşı sorumludur.** 'Herkes yaptığına karşılığı tam olarak verilir. Allah, onların yaptıklarını en iyi bilendir.' (Zümer 39/70) Kendisine verilen her şeyin bir emanet olduğu bilincinde olmalıdır. Beden, sağlık, zaman, mal, mülk, mevki, makam, nihayetinde ömür... İnsana imtihan için verilmiş emanetlerdir ve insan bunların her birinden hesaba çekilecektir. **İnsan yaratana karşı sorumludur.** İnsanın yaratılmış olma vasfı, aslında onun yaratana ile ilişkiye geçmesini zorunlu kılar. Ancak insan, bu vasfını unutmaktadır. Kur'an, yaratılmış olma özelliğini unutan insanı uyararak, onun bu özelliğini önemle vurgular. (Yasin 36/77-78). İnsanın görevi, Allah'a kulluk etmektir. (Zariyat 51/56; Hicr 15/99). Davranışa yansımaya sözde imanın, veya gerekleri yerine getirilmeyen kuru bilginin, din nazarında bir önemi yoktur. "Ey iman edenler, Allah'a karşı

takvalı olursanız O, size iyiyi kötüden ayıracak bir kabiliyet verir; günahlarınızı örter ve sizi bağışlar. Çünkü Allah büyük lütuf sahibidir." (Enfal 8/29)

İnsan kendine ve yaratana karşı sorumluluğu gibi bütün varlık alemine karşı da sorumludur. Annesine, babasına, çocuklarına, eşine, akrabalarına, komşusuna ve bütün insanlara hatta çevresindeki doğaya karşı sorumludur. Hayvanlara, ağaçlara, dağlara, denizlere... "İnsanların bizzat kendi işledikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu. Bu şekilde Allah, belki dönerler diye yaptıklarının bazı kötü sonuçlarını onlara tattıracaktır " (Rum 30/41) ayeti buna dikkat çekmektedir.

Sözün özü, insan takva zırhından soyununca, takva rızkından beslenmeyi terk edince yaratılış gayesini ve sorumluluklarını unutmakta ve hüsrana uğrayanlardan olmaktadır.

Takva'yı doğru anlayıp onu kuşanmaya, ondan beslenmeye bakalım inşallah. Çünkü Kur'an'ın ifadesiyle: "... Şüphesiz ki azığın en hayırlısı takvadır." (Bakara 2/197)

el-Cebbar - el-Mütekebbir

•• Handan Yalvaç Arıcı

İbn-i Haldun: "İnsan beyni değirmen taşına benzer. İçine yeni bir şeyler atmazsanız, kendi kendini öğütür durur" diyerek, zihnimizi sürekli ilimle, irfanla geliştirmemizi tavsiye etmektedir. Biz de her ay dergimizin Esmâü'l-Hüsnâ köşesinde Rabbimizin isimlerini tanımaya çalışarak zihin ve gönül dünyamızda yeni üretimler yapmaktayız. Bakalım bu ay "el-Cebbar" ve "el-Mütekebbir" isimleri bize neler söyleyecek?

el-CEBBAR: el-Cebbar'ın birkaç manası vardır. Bunlardan biri; "varlıkların eksikliklerini tamamlayan, ihtiyaçlarını gören, işlerini düzelten, bedenî veya kalbî kırıklıkları gideren ve bunun için gerekli müdahaleleri yapmaya muktedir olan" anlamlarına gelmektedir.

Kırıklıkları tedavi etmek için bir zorlama, bir

müdahale söz konusudur. Ama bu zorlamanın ya da müdahalenin kimyasında sonsuz bir merhamet yansıması vardır. Mesela, kolu kırılmış birinin kırığını düzeltmek için zorlamak, merhamettir. Kolu kırılmış kişinin canı acımasın diye kırığı tedavi etmemek ise merhametsizliktir. İkinci bir örnek; Yanlış davranışta bulunan bir kişiye hatasını güzel bir üslupla söylemek, davranışındaki kırıklığı ya da bozulmuşluğu tamir etmektir ve merhametin eseridir. O kişiye kalbi kırılır diye yanlışını söylememek ise aslında merhametsizliktir. Çünkü o hata devam ettiği müddetçe hatayı yapan kişiye her zaman zarar verecektir.

el-Cebbar isminin başka bir manası ise; "Dilediğini zorla yaptırmaya gücü yeten, iradeli varlıkları kendi iradelerine, iradesiz

varlıkları ise kendi yasalarına uymaya mecbur eden” demektir. Rabbimiz irade verdiği varlıkları kendi iradelerine mecbur kılmış ama kimseyi kimsenin iradesine bırakmamıştır. Bir kişinin diğer kişinin iradesini zorlaması hali Kur’an’da zorbalık olarak ifade edilmiştir. İradesiz varlıkları ise yasalarına uygun devamlılık vermiştir. Tohumları rüzgâr alır oradan oraya götürür ama hiçbir tohum farklı tohuma gitmez, farklı üreme yapmaz. Elma tohumu elmaya, karpuz tohumu karpuzaya gider. Güneş yörüngesinden bir milim oynamaz. Güneş, Allah’ın koyduğu yasaya uymamış olsa, biraz dünyamıza yaklaşırsa yanarız, biraz uzaklaşırsa donarız. Eğer iradesiz varlıklar Rabbimizin koyduğu yasalara uymaya mecbur olmasalardı her an milyonlarca felaketi bir arada yaşardık.

Kur’an’da el-Cebbar ismi, sadece Haşr Suresi’nde Allah’ın sıfatı olarak geçmektedir. Kaf Suresi 45. ayette ise “sen onlar üzerine cebbar değilsin” şeklinde Peygamber efendimize hitab edilmekte ve iman etmeleri için bile olsa insanlar üzerinde zorlayıcı olmaması istenmektedir.

el-Cebbar ismi, bize insanın kırıklıklarını, sıkıntılarını sadece Rabbimizin gidereceğini anlatmaktadır. İnsan için en büyük kırıklık, elbette kalp kırıklıklarıdır. Kişinin kolu, bacağı kırılır, düzelir ama kalbi kırılınca kolay düzelmez. Hz. Ali’nin “Ey kırıklıkları tamir eden, zorlukları kolaylaştıran Allahım!” diye dua ettiği bildirilmiştir. Biz de her şeyi Allah’tan istediğimiz gibi, kırıklıklarımızı düzeltmesini de yine önce Allah’tan istemeliyiz. Rabbimiz bütün kırıklıklarımızı gidersin inşallah...

el-MÜTEKEBBİR: “Her şeyde ve her yerde büyüklüğünü gösteren, büyüklüğünün hakkını veren” anlamına gelmektedir.

el-Mütekebbir ismi, Kur’an’da Haşr Suresi 23. ayette geçmektedir. Allah’ın el-mütekebbir olması, O’nun büyüklüğünü ve kudretini anlatmaktayken, insanın kibirli olması onun küçüklüğünü ve zayıflığını ortaya koymaktadır.

el-Mütekebbir, insan zihninin kavrayamayacağı kadar büyük bir kudreti ifade etmektedir. İmam Şafi’den Allah’ın varlığına delil getirmesini istemişler o da bunu “dut yaprağı” örneğiyle şöyle açıklamıştır: “Aynı yapraktan koyun yer süt yapar, arı yer bal yapar, geyik yer misk yapar, tırtıl yer ipek yapar. Tadı, rengi, kokusu ve maddesi aynı olan şeyden bu kadar farklı güzellikleri yaratmak, ancak Allah’a mahsustur.”

Gerçekten her meyvenin çekirdeği bir fabrika gibidir. Minicik çekirdek ağaç olur, ağaçtan yapraklar, yapraklardan çiçekler, çiçeklerden tekrar meyveler oluşur. Hayvanlar, bitkiler, dağlar, denizler, yıldızlar... Hâsılı kâinattaki her şey, Allah’ın varlığını ve büyüklüğünü gösterir.

İnsan olarak kibirden kurtulmanın yollarından biri darlıkta ve bollukta, her zaman ve şartta ‘en büyük’ olan Allah’a dua etmektir. Dua eden kişi acizliğini ve gücünün sınırlılığını fark eder, kibrinden sıyrılır ve Allah’ın sonsuz kudretine sığınır...

Tek kelimelik bir lügat, “Eyvallah”

●● Feyza Kılıç

Bu yazıda manevi terbiyeyi hayatımıza nakış nakış işleyen günlük dilimizdeki ifadelerden birini getirmek istiyorum huzurunuzda: Tek kelimelik bir lügat, ‘Eyvallah’

‘Eyvallah’ öyle bir solukta anlatılacak bir kelime değil. Dedik ya kocaman bir lügat mübarek. Kalplere, gönüllere, ruhlara muhabbet ikliminden huzur ve güven taşıyan, yüzleri gülümseten, gözleri parlatan sıcacık bir dost kelamı.

‘Eyvallah’, kullanıldığı yere göre zengin anlamlar taşır. Her makamın, her mekânın ve her zamanın kendine has bir ‘Eyvallah’ı vardır. Çoğu kimse tarafından yerli yersiz kullanıldığında bile kulaklara ve gönüllere hoş bir esinti getirir ‘eyvallah’.

‘Eyvallah’, genelde ‘Allahısmarladık! Hoşça kal!’ gibi bir veda sözcüğü yerinde kullanılır. Bunun yanında kullanıldığı yere göre ‘hoşgörü’, ‘onaylama’, ‘rıza’, ‘memnuniyet’, ‘sözleşme’ ifade eder.

Öte yandan şükürün ve teşekkürün en güzel ifadelerinden biridir ‘eyvallah’. “İnsanlara teşekkür etmesini bilemeyen, Allah’a da şükredemez” buyuruyor ya hani! Sevgili peygamberimiz (Tirmizî, Birr 33). Buna da en canlı vesilelerden biridir ‘Eyvallah’.

‘Eyvallah’ın gönül dilindeki bir başka anlamı da başa gelen her şeyin Allah’ın muradı ve takdiri olduğunu ve muhakkak gizli yahut açık bir hikmet taşıdığını

bilip ona teslim olmaktır. Bu durumda eyvalah; Başa gelen bir şeyi; "Hakla kabul ettik, Haktandır" diyerek karşılamak ve "Görebildiğimize, düşünebildiğimize ve anlayabildiğimize eyvallah. Lakin göremediğimiz, düşünemediğimiz, anlayamadığımız daha ne hikmet ve sırlar vardır kim bilir? Hepsine de peşinen eyvallah" rızası göstermektir.

Gördüğünüz gibi ne kadar derin anlamları var 'Eyvallah'ın. Peki, 'Eyvallah'ın aslı nedir acaba, nereden gelmektedir bu kelime?

Eyvallah, Arapça asıllıdır ama dilimize uyarlanmıştır. Üç parçalık bir cümle gibidir: "Ey", "Ve", "Allah". Bunlardan "Ey", "evet, tabi, tamam" gibi anlamlara gelir. 'Ey', vav (ve) ile beraber 'Eyva' şeklinde kullanıldığında "aynen öyle", "bütün kalbimle evet", 'tastamam doğru" gibi manalara gelir. "Allah" da bilindiği gibi Rabbimizin en özel ismidir. Bu durumda demek ki kullandığımız yere göre bu kelimenin anlamını adeta Allah'ı da şahit tutarak daha güçlü hale getirmiş oluyoruz. Öyleyse sadece içinde geçen bu 'Allah' lafzı bile 'Eyvallah'ın rastgele kullanılmaması için yeterli bir sebeptir.

Şükür gibi, dua gibi... Maneviyat ikliminde zikir... Selam gibi, merhaba gibi, tebessüm gibi... Bir fincan kahve tadında dostluk ve güven nişanesi 'Eyvallah'... Günlük dilimizde bu hayat dolu kelimeyi daha fazla ama daha dikkatli bir biçimde kullanmaya özen göstereceğiz o halde.

Bir hayırla veya bir sıkıntıyla karşılaştığımızda; 'Mevla görelim neyler, neylerse güzel eyler' anlamında 'Eyvallah'.

Birisi bize bir şey ikram edince, bir iyilikte bulununca, 'teşekkür ederim' anlamında 'Eyvallah'.

Birisiyle bir konuda anlaşmışızda, sözleştiğimizde, karara vardığımızda, 'tamam, pekâlâ' anlamında 'Eyvallah'.

Bir teklif, bir istek, bir rica karşısında, 'tabii ki olur, elbette, hay hay' anlamında 'Eyvallah'.

Bir fikri, bir davranışı vs. onayladığımızda, 'katılıyorum, onaylıyorum' anlamında 'Eyvallah'.

Birisinin yanından ayrılırken, sıcacık bir 'Allahısmarladık' anlamında, 'Eyvallah'.

Ve daha pek çok yerde... Samimi ve yürekten... Allah'ı zikrederek, O'nu şahit tutarak...

Mevlânâ'nın oğlu Sultan Veled'in şu sözleri 'Eyvallah'ın anlamını ve kıymetini ne güzel özetliyor:

"Bize ne irs-ı peder, ne servet ü ne cah kalmıştır, Şuûr-ı hikmete karşı bir **eyvallah** kalmıştır."

Yani; "Bizlere babamızdan ne maddi bir miras, ne büyük bir servet ve ne de makam kaldı. Bizlere (bunlardan çok daha kıymetli, bizleri evvelkilerin derecesine yükselten) Allah'ın hikmet tecellilerini '**Eyvallah**'la karşılama bilinci kalmıştır."

Eyvallah. Aziz dostlar. Eyvallah...

Tatilde Mars'a Gidiyoruz!

●● Özlem Şahin

Allah'ın "Oku" ayetindeki emrini, kainatı oradan da kendimizi okumak ve yaratımımızı tanımak olarak yorumluyor ve yolumuza devam ediyoruz. Bu sayımızda, uzayda yaşanacak yeni yerler arayan bilim adamlarının gözde gezegeni Mars'ı araştıracağız. Hani olur ya, bir gün taşı tarağı toplayıp taşınacak Mars'a, nereye gittiğimizi bilelim. Bakalım Mars yaşamamız için uygun şartlara sahip mi?

Neden Mars? Dünyaya en çok benzeyen bu gezegende, yaşam ihtimali var. Bilim adamlarını kızıl gezegene çeken de, bu ihtimal.

Sırlı bir geçmişi olan kızıl gezegene yolculuk çok heyecan verici. Fakat gidilmesi hiç de öyle kolay değil. Marsa gidilebilecek tek zaman, dünya ile hizalandığı zaman. Okulların tatil olduğu zaman değil. Hizalanma 26 ayda bir oluyor. Bu zamanı kaçırdınız mı 2 sene daha beklemeniz gerekiyor.

Neden Kızıl Gezegen?

Mars, güneş sistemindeki en muhteşem

manzaraya sahip gezegen. Buradaki kayalar ve toprak, demir oksitler açısından çok zengin. Havadaki paslı toz ise sürekli savruluyor. Toz parçacıkları güneş ışığını yayararak, gökyüzünün rengini gündüz kızıla boyuyor. Böylece kızıl renk her yere hakim oluyor. Gökyüzünün rengi kehribar. Gün doğumu ve batımında ise gökyüzü mavi görünüyor.

Komşumuz Bir Gezegen

Güneş'e en yakın olan 4 gezegen sırası ile Merkür, Venüs, Dünya, Mars. Komşumuz olan Mars, dünyanın yarı büyüklüğünde. Komşu deyince mahalledeki komşu evler gelmesin aklınıza. Kızıl gezegen, evimize çok uzak. En yakın noktasına olan mesafe 56 milyon km.

Eğer Mars'a gitmek istiyorsanız, hazırlıklarınızı çok iyi planlamalısınız. Yanınıza alacaklarınızı sakın unutmayın. Gidiş yaklaşık 6-7 ay sürdüğü için unuttuğunuz bir eşyanızı geri dönüp alma şansınız yok. Gidiş-dönüş yaklaşık 3 yıl sürecektir. Yiyeceklerinizi yanınızda götürmelisiniz.

Soluduğunuz havayı ve suyunuzu ise dönüştürerek kullanmayı öğrenmelisiniz.

Korkunç Bir Soğuk

Bu görkemli gezegenin pek misafirperver olduğu söylenemez. Rüzgârdan koruyacak manyetik bir alanı yok. Adeta donmuş bir çöl gibi. Ortalama sıcaklık 0'ın çok çok altında, -53 derece. Radyasyon yağmuru altındaki atmosferi, çoğunlukla karbondioksitten oluşuyor. Atmosferi dünyadan 10 kat daha ince olduğu için sıcaklığı tutamıyor. Bu koşullarda su hemen buharlaşır ya da donar. Ama yine de gezegende suyun izleri var.

Genellikle hava açık, güneşli ama soğuk. Dünyadan daha az yoğun olduğu için yerçekimi 3 kat daha az. Belki de buraya, milyarlarca yıldır bir damla bile yağmur yağmamış.

Ozon tabakası olmadığından kızıl ötesi ışın düzeyi çok yüksek. Bu yüzden Mars çölleri, hem donuk hem de güneşte kavrulmuş bir halde.

Toz Dumana Karışmış

Çok tozlu bir gezegene gittiğinizi unutmayın. Toz çok ince olduğu için her şeye nüfuz ediyor. O kadar ince ki, toz mu duman mı belli değil. Küçük fırtınalar yaklaşık 3 yılda bir devasa toz fırtınalarına dönüşür. Bu yüzden görüş alanınız aylarca kapanabilir.

Mars'a gitmeye kesin kararlıysanız, güvenli bir yere iniş yapmanız gerektiğini de unutmayın. Bu da pürüzsüz düz bir yer anlamına gelir. Volkanik oluşumlar, dağlar, tepeler, devasa yarıklar arasında güvenilir bir yer bulmak oldukça zor.

Gezegene onlarca kez robot kâşifler gönderildi. Kimisi uçsuz bucaksız uzayın derinliklerinde kayboldu. Kimisi inişte başarılı olamayıp parçalandı. Sadece birinde başarılı bir iniş gerçekleştirildi. Elimizdeki bilgilerin çoğunu bu robot kâşifimize borçluyuz.

Suyun Buz Hali

Tozlu yüzeyin altında, buz halinde su olduğu artık biliniyor. Yüzeyindeki dev yarıkları, akıl almaz büyüklükteki sellerin açtığı tahmin ediliyor. Akan suyun oyduğu vadiler, eskiden Mars'ın yaşam için bugünden daha uygun olduğunu gösteriyor. Eskiden bir iklim sürdürmeye yetecek kadar su ve atmosfere sahip olduğu, o dönemlerde gezegende yaşam olabileceği düşünülüyor.

Bir zamanlar bu gezegende su vardı. Belki yaşam da vardı. Neden yeniden olmasın? 3,5-4 milyar yıl önce Mars'da daha fazla su olduğu tahmin ediliyor. 3 milyar yıl öncesini hayal ettiğimizde, kızıl gezegenin atmosferi daha kalındı. Muhtemelen dev okyanusları vardı. Hava şartları çok daha iyiydi. O dönemlerde Mars'a sadece bir oksijen tüpü ile gidilebilir miydi? Elbette hayır. Çünkü Mars hep buz gibi bir gezegendi.

Bilim adamları yanlış mevsimde gittikleri için suyun sıvı hali olmadığına dair yanılmış olabilirler mi? Yaz gelince buz suya dönüşebilir mi? Yeraltında kızıl ötesi ışınlardan korunmuş organizmalar olabilir mi? Hepsi mümkün ama varsayımdan öteye henüz geçemiyor.

Kesin bir şey var ki; Mars'ta şimdilik sadece robotlar yaşayabiliyor. İnsanlar için bu yolculuk çok pahalı ve tehlikeli. Belki bir gün gelir, hayaller gerçek olur. İnsanoğlu Mars'ta yaşam bulur. Hatta tatillerde Mars'a seyahat edilebilir. Kim bilir? Allah bilir.

Bilim adamları artık Mars'ta yaşam alanlarını değil, yaşamın kendisini arıyorlar. Onlar bunu araştırırken, biz de Allah'ın sonsuz gücünü düşünüp tefekküre dalıyoruz. Başka bir uçsuz bucaksız meselede buluşmak üzere... Eyvallah.

Hız. Osman (r.a.) Zinnûreyn

•• Ebru Keskin

Hayâ ve edep timsali... Meleklerin bile kendisinden hayâ ettiği sahabi... Hulefâ-i Râşidîn'in üçüncüsü. Efendimiz'in iki kızı ile evlenme şerefine nail olduğu için "iki nur sahibi" anlamında Zinnûreyn.

'Fil Vakası'ndan altı yıl sonra Taif'de dünyaya geldi Hız. Osman. Kureyş'in en zengin tüccarlarından olan babası Affân, Câhiliye devrinde öldü. Hız. Ebubekir'in sayesinde İslam'la tanıştı ve ilk Müslümanlardan oldu. İlk Müslümanların gördüğü zulmü, eza ve cefayı o da gördü elbette. Önce amcasından. Yeğenini bağlayıp dini terk etmesi için çok eziyetler etti ancak başaramadı. Kararlılığını görüp bağlarını çözmek zorunda kaldı. Bu sefer de annesi, evet annesi çok uğraştı, Lakin o da onu dininden döndüremedi. Dininden dönmek şöyle dursun ilerleyen zamanlarda Habeşistan'a hicret eden ilkler arasında yer aldı.

Hız. Osman, Peygamberimizin ashâbı içerisinde maddi durumu en iyilerdendi. İnfak konusunda da en ileride olanlardan... Efendimiz, Müslümanların hangi ihtiyacını söylese ilk o koşardı. Tebuk Seferi öncesi ordunun büyük bir kısmını tek başına donatmıştı. Bu cömertliği onu Efendimiz'in; "Bugünden sonra Osman'a günah yazılmaz" müjdesine mazhar kılmıştı. (Tirmizi, Menakıb). Bu müjde, 'Bundan sonra Allah Osman'ı günah işlemekten koruyacak' anlamına geliyordu.

Müslümanlar Medine'ye geldiklerinde susuzluk problemi ile karşılaştılar. Bir Yahudi elinde tuttuğu su kuyusundan Müslümanların faydalanmasına müsaade etmiyordu. Efendimiz; "Rume kuyusunu kim açarsa O'na cennet vardır" deyince, değerinin çok fazlasını vererek Müslümanların susuzluğunu gidermek de Hız. Osman'a nasip olmuştu.

Cömertlik kadar, yumuşak başlılık ve edep de, Hz. Osman'ın belirgin özelliklerindedi. Yumuşak başlılığının, çekingenlik ve korkaklıkla ilgisi yoktu elbette. Seferlere en önde giden, Hicret denildiğinde hiçbir şey düşünmeden, korkmadan, çekinmeden yola düşen bir yiğitti.

Meleklerin bile edebinden bahsettiği bir 'beşer' olmak... Günümüz insanları için kolay anlaşılır olmasa da böyle insanlar her zaman var elbette. Bu tür insanlara çok da ihtiyaç var, özellikle edep sahibi gençlere... Hz. Aişe annemizin anlattığı şu olay, Hz. Osman'ın edep ve hayâsını gösteren en güzel örneklerden biridir:

"Hz. Ebubekir, Rasulullah'ın yanına girmek için izin istedi. Bu sırada Rasulullah, yatağının üzerinde uzanmış yatıyordu. Üzerinde pijama tarzı ev kıyafeti vardı. Rasulullah halini hiç bozmadan izin verdi. Konuştular, meselelerini hallettiler. Hz. Ebubekir gitti. Bir müddet sonra Hz. Ömer, Rasulullah'ın yanına girmek için izin istedi. Rasulullah halini hiç bozmadan ona da izin verdi. Ömer'le görüştü, o da gitti.

Bir müddet sonra Hz. Osman geldi ve Rasulullah'ın yanına girmek için izin istedi. Bu sefer Rasulullah yatağında doğrulup oturdu, üstünü başını düzelitti. Bana da: 'elbiseni üzerine topla' dedikten sonra Osman'ın girmesine izin verdi. Onunla da görüşükten sonra o da gitti. O gidince ben dayanamayıp: "Ey Allah'ın Resulü! Ebubekir ve Ömer gelince istifini hiç bozmadığın halde Osman gelince kendine çekidüzen verdin. Sebebi nedir?" diye sordum. Dedi ki: "Osman çok edeplidir. Ben istifimi bozmadan eski halimde iken onu içeri alsaydım arzusunun açmadan gideceğinden korktum." (Bir rivayette de: "Kendisinden meleklerin hayâ duydukları bir kimseden ben hayâ duymayayım mı?" Demişti.) (Müslim, Fedâilu's-Sahabe 36)

Görüldüğü gibi Hz. Osman demek; hayâ demek, edep demek, cömertlik demek, zarafet demek, sevgi, saygı, şefkat ve merhamet demektir. Değil insanların arasındayken, yalnızken bile Allah'ın ve meleklerin huzurunda olduğunun farkında olmak, hep duyarlı davranmak demektir...

Hz. Osman, bir Kur'an sevdalısıdır aynı zamanda.

Kur'an'la meşgul olmuştur ömrü boyunca. Efendimiz'in vahy kâtiplerindendir. Kur'an'ı yazıya döktürdüğü kişilerden hani. Ayrıca Kur'an'ın, çoğaltılıp dağıtılması da O'na nasib olmuştur.

Hulafâ-i Raşidîn'den, Rasulullah'ın 4 Halifesinden üçüncüsü. Hz. Ömer'den devraldığı İslam Devletini refah dolu yıllara taşımıştır. 12 yıl süren hilafetinin ilk altı yılı tam manası ile bir altın çağdır. Bu yıllarda cihattan cihada koşan İslam ordusunun fetihleriyle, İslam çok geniş bir coğrafyaya yayılmıştır. Ganimetlerle ulaşılan varlık, uzun zamandır yokluk çeken Müslümanlara ilaç gibi gelmişti. Ancak varlıkta imtihan, darlıkta imtihandan zordu. Paylaşılacak şeyler çoğalınca şeytanın yolları da açılıyordu. Bu dönemde valilerin yolsuzluk yaptığı, halka zulmettiği iddiası ortaya çıkınca, Halife Hz. Osman, gerekli önlemleri almış, bunları önlemek için her türlü yolu denemişti. Ancak asıl amaçları Hz. Osman'ın hilafetine son vermek olan azgın bir grubu ikna etmek imkânsız gibiydi. Bu gafiller, Efendimiz'in damadı, meleklerin hayâ ettiği Hz. Osman'ı tam otuz üç gün kendi evinde mahsur tuttular. O ise, bir çatışma çıkmasından ve pek çok kişinin kanının dökülmesinden endişe ediyordu. Buna fırsat vermemek için de kendisini korumak isteyen Müslümanlara izin vermedi ve kendi canını feda etme yolunu seçti.

Acı ve hüznle dolu ibretlik bir tablodur Hz. Osman'ın akıbeti. Bir zamanlar kuyu satın alarak kendilerine su temin ettiği kişilerin bir kısmı tarafından günlerce susuz bırakıldı. Sonunda da, oruçlu ve Kur'an'ı Kerim'i okuyor olduğu halde şehit edildi... Ne gam... Yalnız başınayken bile yanında olduğunu bildiği Rabbinin gerçek huzuruna gidiyordu bu sefer... Hasret ve özlemle beklediği ana eriyor, Rasulullah'a kavuşuyordu... Ya ona bu akıbeti reva görenler... Vay haline onların...

Ashabını bize 'gökteki yıldızlar' olarak takdim edip onların her birinde bizim için güzel örnekler olduğunu söyleyen sevgili peygamberimiz Osman (r.a) için: "Ümmetimin hayâ cihetiyle en güçlü olanı Osman'dır." (Tirmizi, Menakıb) buyurmuştu.

Demek ki Hz. Osman'dan (r.a) bize, pek çok güzel özellik yanında bilhassa edep ve hayâ düştü. Daha ne olsun? Edep ve hayâ varsa, her şey var demektir. İnsanların, peygamberlerden öğrenedikleri sözlerden biri de: "Utanmadıktan sonra dilediğini yap!" sözüydü ya. Atalarımız da adeta bu hadisi somutlaştırıp: "Kork Allah'tan korkmayandan, kuldandan utanmayandan" demişlerdi ya. Her zamanın ve günümüzde de temel değerlerinden birisi, edep ve hayâ...

Görüyorsunuz değil mi? Hz. Osman'dan neler, neler öğrendik ve öğrenmeye de devam etmemiz gerekiyor:

Yumuşak başlı olup, uysal koyun olmamayı, tek Müslümanlar zarar görmesin diye çekmeye gelmeyen boynunu kesilmeye bırakmayı, kanayan bir yara gördüm mü ta ciğerin yanmasını ve onu dindirmek için kamçı yemeyi, çifte yemeyi, çiğneyip çiğnenmeyi ama her hâlükârda Hakk'ı tutup kaldırmayı...

Son anlarında, yaşadığın onca eza ve cefa karşısında gösterdiğin tutum, hayatın gibi vefatını da özel kıldı ey Raşit Halife, cennetle müjdelenmiş sahabi, altın neslin seçkin yıldızı. Allah'ın rahmeti üzerine, örnek hayatın yolumuza kandil olsun.